

Nr 44.

Ankom till riksdagens kansli den 3 april 1919 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av vissa i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition gjorda framställningar angående statens skogsförsöksanstalt m. m.

(1:a avd.)

1:o

Under punkt 78 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående ny stat för skogsförsöksanstalten, som Kungl. Maj:t må komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna en höjning i ordinarie anslaget till denna anstalt från 69,350 kronor med 13,050 kronor till 82,400 kronor.

Härefter har Kungl. Maj:t i en den 11 mars 1919 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 197, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen

dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för statens skogsförsöksanstalt, att tillämpas från och med år 1920;

dels förklara, att för åtnjutande av de i denna stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar skola gälla nu fastställda villkor och bestämmelser beträffande avlöningar från anstaltens nuvarande stat med av chefen för jordbruksdepartementet föreslagen förändring beträffande ålderstilläggen samt med tillägg, att första skogsbiträdet äger årligen åtnjuta semester under en månad;

dels ock höja ordinarie anslaget till statens skogsförsöksanstalt från 69 350 kronor med 12,300 kronor till 81,650 kronor.

Beträffande utredningen i detta ärende hänvisas dels till statsrådsprotokollet till nionde huvudtiteln sid. 226—240 dels ock till det vid nu ifrågakvarande proposition fogade statsrådsprotokoll.

Staten för statens skogsförsöksanstalt, sådan den antogs vid 1914 års senare riksdag med däri vid riksdagarna 1916 och 1917 vidtagna ändringar men utan hänsyn till vid 1918 års lagtima riksdag beslutat tillägg beträffande vaktmästaren, är av följande utseende.

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Summa	
Till bestridande av chefsgörsmål	—	—	—	500	
1 föreståndare för skogsavdelningen	5,000	2,500	—	7,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 dito för naturvetenskapliga avdelningen	5,000	2,500	—	7,500	
1 laborator i skogsentomologi, arvode	—	—	—	4,500	Efter 5 år kan arvodet höjas med 500 kronor och efter nya 5 år med ytterligare 500 kronor.
1 assistent i marklära m. m., arvode	—	—	—	3,400	Efter 5 år kan arvodet höjas med 400 kronor.
1 dito vid skogsavdelningen, arvode	—	—	—	3,000	
1 dito vid naturvetenskapliga avdelningen, arvode	—	—	—	3,000	
1 vaktmästare	900	450	150	1,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 100 kronor.
1 kvinnligt biträde i tredje lönegraden (kemist)	1,100	750	150	2,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor och efter 10 år med ytterligare 200 kronor.
1 dito i första dito	700	350	150	1,200	
1 skogsbiträde, arvode	—	—	—	2,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 200 kronor.
1 dito, dito	—	—	—	2,000	
Till gemensamma expenser...	—	—	—	10,000	
Till särskilda expenser för skogsavdelningen	—	—	—	12,400	
Till särskilda expenser för naturvetenskapliga avdelningen	—	—	—	9,100	
Summa	—	—	—	69,600	

Vid denna stat finnes fogad en anmärkning angående avdrag med 250 kronor för vaktmästaren, därest han åtnjöte fri bostad och vedbrand. Till följd av detta bostadsavdrag har det ordinarie anslaget anvisats med allenast 69,350 kronor.

Av 1918 års lagtima riksdag har beviljats avlöningsförbättring med 400 kronor till vaktmästaren att utgå från särskilt för dylika tillägg anvisat anslag. Bestämmelserna om ålderstillägg och bostadsavdrag m. m. hava även ändrats.

Därjämte har av samma riksdag anvisats till diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt å extra stat för år 1919 ett anslag av 19,450 kronor, som avsetts skola komma till användning enligt följande fördelning:

Extra räknebiträde vid skogsförsöksanstalten	kronor	1,200
Biträde vid analyser vid naturvetenskapliga avdelningen	»	1,200
Bränslekostnader	»	3,000
Ökade expenser för skogsavdelningen	»	4,100
» » » naturvetenskapliga avdelningen.....	»	2,150
» » » de entomologiska undersökningarna	»	1,300
Publikationer	»	6,000
Anslagstavlur vid försöksfält	»	500

Kronor 19,450.

Efter att hava redogjort för av styrelsen för skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt ävensom av föreståndaren för nämnda anstalt professor Schotte i ämnet framställda förslag har departementschefen i statsrådsprotokollet till nionde huvudtiteln anført huvudsakligen följande:

»Mot det föreslagna beloppet av 1,000 kronor å extra stat till biträde åt laboratorn har jag ej något att erinra.

Behovet av ökat arbetsbiträde å försöksanstaltens skogsavdelning finner jag styrkt och anser detta behov vara så konstant, att det bör tillgodoses medelst uppförande i staten av en ny ordinarie tjänst, avsedd att innehavas av en person med endast lägre skoglig utbildning. I likhet med styrelsen anser jag det emellertid icke lämpligt, att den nye tjänstemannen erhåller ställning som assistent, enär av honom icke skulle fordras samma teoretiska utbildning som av övriga assistenter och hans arbetsuppgifter även skulle vara väsentligen olika med dessas. Benämningen »första skogsbiträde» synes mig kunna godtagas. Då detta biträdes avlöning givetvis bör sättas högre än de övriga skogsbiträdenas samt jag finner mig böra för dem tillstyrka arvodesförhöjning, har jag ej någon invändning att göra mot det till 3,000 kronor före-

slagna avlöningsbeloppet. Då, såsom nyss framhållits, behovet av denne tjänsteman får anses vara konstant samt det är i anstaltens intresse, att denna befattning icke betraktas såsom en övergångsplats och att icke täta ombyten å densamma äga rum, har jag intet att erinra mot att den uppföres i staten med lön, tjänstgöringspenningar, ortstillägg och ålders-tillägg enligt styrelsens förslag. Någon rätt för skogsbiträde, vilket åtnjuter allenast arvode, att vid befordran till första skogsbiträde tillgodoräkna sig tjänstgöring i den förra befattningen för ålderstillägg i den senare, med väsentligt högre avlöning förenade befattningen, kan jag däremot icke tillstyrka.

Förslagen att höja de tre assistenternas avlöning från nuvarande respektive 3,400 och 3,000 kronor med 1,000 kronor till respektive 4,400 och 4,000 kronor har motiverats av den vid fjolårets lagtima riksdag vidtagna lönereglering vid skogsstaten. Jag finner visserligen någon ökning vara av behovet påkallad, men med hänsyn till konsekvenserna beträffande arvoden för assistenter vid jämförliga institutioner och med beaktande därjämte av de belopp, som föreslås skola utgå till dessa assistenter från det anslag till tillfällig lönereglering för vissa ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen, som Kungl. Maj:t äskar av riksdagen, anser jag höjningen böra begränsas till 800 kronor för assistenten i marklära m. m. och 750 kronor för de bägge övriga assistenterna.

Vad beträffar det nu i staten upptagna kvinnliga biträdet i tredje graden (kemist) har styrelsen föreslagit för henne en avlöning av 2,800 kronor. Då jag i likhet med skogshögskolans styrelse icke anser henne böra i avlöningshänseende jämsställas med kvinnliga adjunkter och jag icke nu vill ifrågasätta inrättandet av en biträdesbefattning av ny, fjärde grad, vilket styrelsens förslag kan anses innebära, finner jag mig böra avstyrka, att åt henne beredes högre avlöning än Kungl. Maj:t nu föreslår för biträden i tredje graden eller 2,400 kronor med tre ålders-tillägg.

Förslaget att uppflytta den nuvarande första gradens biträdesbefattningen till andra graden tillstyrkes av mig. I avseende å rätt att för ålderstillägg tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring i den lägre graden böra gälla de bestämmelser, Kungl. Maj:t i detta avseende föreslår beträffande kvinnliga biträden i allmänhet vid befordran från lägre till högre grad.

För skogsbiträdena har föreslagits arvodesförhöjning från 2,000 till 2,800 kronor. Jag vill erinra att, då dessa skogsbiträdesbefattningar år 1916 särskilt uppfördes i staten, dåvarande departementschefen när-

mare motiverade, att avlöningen till dessa i huvudstaden bosatta extra befattningshavare borde sättas något högre än kontanta begynnelseavlöningen för skogsrättare. För de sistnämnda kommer jag i en senare punkt att i enlighet med 1915 års lönekommissions förslag tillstyrka avlöningar av 2,100 kronor med två ålderstillägg å 200 kronor. Med hänsyn härtill och med beaktande, såväl att ett icke för ringa avstånd i avlöningen bör finnas mellan skogsbiträdena och det första skogsbiträdet som ock till föreslagen förhöjning genom förenämnda tillfälliga lönereglering, anser jag mig ej kunna tillstyrka större höjning i skogsbiträdenas arvode än till 2,500 kronor.

Till bränsle har för år 1920 styrelsen ifrågasatt ett extra anslag av 4,000 kronor. Beloppet synes mig dock kunna liksom för år 1919 begränsas till 3,000 kronor.

Till tryckningskostnader har för år 1919 anvisats å extra stat 6,000 kronor utöver det härtill i det ordinarie gemensamma expensanslaget beräknade 6,000 kronor. År 1917 ifrågasattes från försöksanstaltens sida, att till ökade tryckningskostnader skulle för vardera året 1918 och 1919 anslås 10,000 kronor, så att de härtill disponibla medlen måtte uppgå till 16,000 kronor, samt uttalades, att om några år det ordinarie anslaget å 6,000 kronor åter torde bli tillräckligt. Jag ansåg emellertid en fördubbling av anslaget vara för sagda bägge år tillfyllest och i enlighet härmed har det extra anslaget bestämts till 6,000 kronor. Nu sättes ånyo i fråga en stark höjning av publikationsanslaget, nämligen enligt styrelsens förslag med 5,000 kronor för år 1919 och 14,000 kronor för år 1920. Ehuru det är ostridigt, att tryckningskostnaderna i hög grad stegrats sedan fjolåret, kan jag dock icke förorda en så avsevärd ökning som den ifrågasatta. Jag vill emellertid för min del tillstyrka en anslagsökning å tilläggsstat för år 1919 å 4,000 kronor, varigenom de extra anslagsmedlen för detta ändamål komma att uppgå till 10,000 kronor. Sistnämnda belopp tillstyrker jag jämväl för år 1920.

Förslaget om ett extra anslag å 1,000 kronor för år 1920 till förstärkning av det gemensamma expensanslaget för utgifter för lyse, gas, städning m. m. tillstyrkes.

Vad därefter vidkommer den ordinarie statens anslagspost till särskilda expenser för skogsavdelningen 12,400 kronor, har nu ifrågasatts, att ur densamma skulle utan minskning av anslaget utbrytas en särskild post å 1,200 kronor såsom arvode till ett räknebiträde. Med hänsyn till de härför anförda skälen biträder jag detta förslag, men anser den särskilda nya posten, vilken torde vara avpassad efter den avlöning,

som hittills utgått till kvinnliga biträden av första graden, nu böra ökas till 1,600 kronor. Vidare tillstyrker jag, att anslaget ökas med 1,200 kronor för resekostnader åt första skogsbiträdet.

Det ordinarie anslaget till expenser för den naturvetenskapliga avdelningen föreslås höjt med 500 kronor till fenologiska observationer angående skogsträden. Detta förslag biträdes av mig. Anslagspostens belopp blir då 9,600 kronor.

De å extra stat för år 1919 anvisade anslagen till extra räknebiträde vid skogsavdelningen och till biträde vid analyser för den naturvetenskapliga avdelningen äro fortfarande behöfliga men böra av enahanda skäl, som ovan anförts angående det nya räknebiträdet å ordinarie stat, höjas till 1,600 kronor.

Till ökade expenser böra enligt vad styrelsen föreslagit, vilket jag tillstyrker, å extra stat för år 1920 anvisas för skogsavdelningen 5,100 kronor, för den naturvetenskapliga avdelningen 2,650 kronor och för de entomologiska undersökningarna 1,800 kronor.

Liksom i fjol böra till uppsättande av anslagstavlor vid försöksfälten anvisas 500 kronor å extra stat.

De bägge belopp, som begärts redan för år 1919 till viss ändring i avseende å värmeledningsrören till anstaltens klängrum samt till anordnande av en groningsbassäng, synas mig av beskaffenhet att böra tillstyrkas.»

Dessutom har departementschefen ansett att vissa belopp å tillhoppa 3,000 kronor till dels gemensamma expenser för ökade utgifter för lyse, gas m. m., dels ock höjningar i de extra anslagen till särskilda expenser vid anstaltens olika avdelningar borde anvisas redan för år 1919.

I statsrådsprotokollet till ovanberörda proposition, nr 197, har departementschefen åberopat vad han i huvudtiteln anfört i ärendet samt beträffande arvodet till laboratorn i skogsentomologi anført, bland annat, följande:

»Laboratorerna vid universiteten åtnjuta avlöningar till växlande belopp. Högsta avlöningen utgöres av 5,600 kronor. Jag har förut i år tillstyrkt, att för två laboratorer vid statens veterinärbakteriologiska anstalt och för en laborator vid veterinärhögskolan avlöningarna måtte bestämmas till detta belopp ävensom att till tre laboratorer vid nämnda högskola måtte utgå personliga arvodestillägg till sådant belopp, att deras arvoden uppgå till 5,600 kronor. Jag finner mig icke böra i frågans nuvarande läge tillstyrka större höjning för nu ifrågavarande laborator än till sistnämnda belopp, varvid jag emellertid anser, att han bör bibehålla rätten till de två nuvarande arvodesförhöjningarna. Att

han för deras åtnjutande bör äga tillgodoräkna sig föregående laboratorstjänstgöring, synes självfallet.»

De föreslagna förändringarna i anstaltens ordinarie stat samt anslag å tilläggsstat och å extra stat kunna sammanföras sålunda:

Utskottet.

	Ordinarie stat Ökning	Extra anslag	
		för år 1919	för år 1920
Ökad avlöning till laborator (beräknad)	1,100	—	—
Extra biträde åt laboratorn	—	—	1,000
Höjda arvoden för tre assistenter	2,300	—	—
Vaktmästare (enligt 1918 års riksdags beslut)	400	—	—
Kvinnligt biträde av tredje graden	400	—	—
» » » andra »	800	—	—
Första skogsbiträde	3,000	—	—
Höjda arvoden för två skogsbiträden	1,000	—	—
Räknebiträde, arvode	1,600	—	—
Bränsle	—	—	3,000
Publikationer	—	4,000	10,000
Lyse, gas, städning m. m.	—	1,000	1,000
Särskilda expenser vid skogsavdelningen	1,200	—	—
» » för den naturvetenskapliga avdelningen	500	—	—
Extra räknebiträde vid skogsavdelningen	—	—	1,600
Biträde vid analyser vid naturvetenskapliga avdelningen	—	—	1,600
Ökade expenser för skogsavdelningen	—	1,000	5,100
» » » naturvetenskapliga avdelningen ...	—	500	2,650
» » » entomologiska undersökningarna ...	—	500	1,800
Anslagstavlor vid försöksfälten	—	—	500
Ändring av värmeledning, gröningsbassäng	—	2,500	—
Summa kronor	12,300	9,500	28,250

Det framlagda förslaget till stat för statens skogsförsöksanstalt att tillämpas från och med år 1920 har följande lydelse:

	Lön	Tjänstgöringspenningar	Orts-tillägg	Summa	
Till bestridande av chefsförordningen	—	—	—	500	
1 föreståndare för skogsavdelningen	5,000	2,500	—	7,500	Efter 5 år kan lönen höjas med 600 kronor.
1 dito för naturvetenskapliga avdelningen	5,000	2,500	—	7,500	
1 laborator i skogsentomologi, arvode	—	—	—	5,600	Efter 5 år kan arvodet höjas med 500 kronor och efter 10 år med ytterligare 500 kronor.
1 assistent i marklära m. m., arvode	—	—	—	4,200	Efter 5 år kan arvodet höjas med 400 kronor.
1 dito vid skogsavdelningen, arvode	—	—	—	3,750	
1 dito vid naturvetenskapliga avdelningen, arvode	—	—	—	3,750	
1 kvinnligt biträde av tredje graden (kemist)	1,500	700	200	2,400	Efter 5 år kan avlöningen höjas med 200 kronor, efter 10 år med ytterligare 200 kronor och efter 15 år med än ytterligare 200 kronor. Av varje ålderstillägg tillhöra 100 kronor lönen och 100 kronor tjänstgöringspenningarna.
1 dito av andra dito	1,300	500	200	2,000	
1 första skogsbiträde	1,700	1,000	300	3,000	Efter 5 år kan lönen höjas med 400 kronor, efter 10 år med ytterligare 400 kronor och efter 15 år med än ytterligare 400 kronor.
1 skogsbiträde, arvode	—	—	—	2,500	Efter 5 år kan arvodet höjas med 200 kronor.
1 dito, dito	—	—	—	2,500	
1 räknebiträde, dito	—	—	—	1,600	
1 vaktmästare, tillika portvakt, maskinist och planteringsvakt	1,100	650	150	1,900	Efter 3 år kan lönen höjas med 100 kronor, efter 6 år med ytterligare 100 kronor och efter 9 år med än ytterligare 100 kronor.
Till gemensamma expenser	—	—	—	10,000	
Till särskilda expenser för skogsavdelningen	—	—	—	13,600	
Till särskilda expenser för naturvetenskapliga avdelningen	—	—	—	9,600	
Summa	—	—	—	81,900	

Anmärkning. Därest bostad med bränsle, eventuellt med bränsle och elektriskt ljus, där sådant anordnats, anvisas vaktmästaren, skall av lönen avstås för bostad med bränsle 300 kronor samt för lyse 25 kronor om året. Därest vaktmästaren åtnjuter enbart bostad eller bostad med värme, men icke i övrigt erforderligt bränsle, ävensom då bostadsförmån är av sådan beskaffenhet, att den icke kan anses hava ovan

sagda värde, skall det ankomma på Kungl. Maj:t att efter omständigheterna bestämma det lägre löneavdrag, som för dylik förmån skall äga rum. Förmånen av lyse innebär allenast rätt till en årlig maximiförbrukning av elektrisk ström intill högst 100 kw.-timmar. Åtnjutes lyse, skall befattningshavare själv bekosta armatur och lampor. — I övrigt skola i fråga om förmån av bostad m. m. i tillämpliga delar lända till efterrättelse bestämmelserna i § 3 av kungörelsen den 1 november 1918 angående avlöningsförbättring från och med år 1919 för vissa vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare (Svensk författningssamling 1918 nr 836).

Då den nuvarande staten slutar på 69,600 kronor, blir ökningen i statens slutsumma 12,300 kronor. För fri bostad åt vaktmästare avdragas nu 250 kronor, vadan anslaget upptages till allenast 69,350 kronor. Det behöfliga anslaget blir alltså $69,350 + 12,300 = 81,650$ kronor.

Avlöningsvillkor för skogsförsöksanstaltens ordinarie befattningshavare äro meddelade genom kungörelse den 9 oktober 1914 (nr 333) med tillägg den 21 juni 1916 (nr 283).

De i förestående statförslag vidtagna förändringarna i fråga om ordinarie befattningshavare bestå däruti, att dels avlöningarna höjts för kvinnliga biträden och vaktmästaren och dels en ny befattning såsom första skogsbiträde uppförts. Beträffande såväl vaktmästarna som de kvinnliga biträdena hava fastställts eller föreslagits särskilda bestämmelser i samband med avlöningsförhöjningarna för dessa befattningshavare och ändring för deras skull i gällande avlöningsvillkor för skogsförsöksanstalten har därför synts departementschefen obehöflig. I fråga om första skogsbiträdet har däremot till sagda avlöningsvillkor föreslagits tillägg därom, att detta biträde äger åtnjuta tre ålderstillägg samt en månads semester. Till följd härav har hela ålderstilläggsbestämmelsen ansetts lämpligen böra ändras och erhålla följande lydelse:

»att i fråga om i lönestaten medgiven förhöjning av lönen efter viss tid fortsatt innehavande av befattning i samma lönegrad tidpunkten för sådan förhöjning bestämmes att inträda,

första förhöjningen efter, vad angår vaktmästare, tre år men beträffande annan befattningshavare fem år, under villkor att innehavaren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt sin egen eller, på grund av förordnande, annan statens tjänst eller fullgjort annat offentligt uppdrag, dock att därvid icke må föras honom till last den tid, han åtnjuter semester eller ledighet för fullgörande av värnplikt, och

för andra förhöjningen, om sådan förekommer, efter ytterligare tre respektive fem år, på samma villkor, samt

för tredje förhöjningen, där sådan äger rum, efter än ytterligare tre respektive fem år ävenledes på samma villkor,

under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöjningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid början av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänsteåldern blivit uppnådd.»

Mot de framställda förslagen har utskottet intet att erinra. Rörande anslagen å extra stat för år 1920 och å tilläggsstat för år 1919 kommer utskottet att här nedan göra särskild hemsällan.

Utskottet hemställer nu,

att riksdagen må
dels godkänna det av chefen för jordbruksdepartementet framlagda förslaget till stat för statens skogs-försöksanstalt, att tillämpas från och med år 1920;
dels förklara, att för åtnjutande av de i denna stat för ordinarie befattningshavare upptagna avlöningar skola gälla nu fastställda villkor och bestämmelser be-träffande avlöningar från anstaltens nuvarande stat med av chefen för jordbruksdepartementet föreslagen för-ändring beträffande ålderstilläggen samt med tillägg, att första skogsbiträdet äger årligen åtnjuta semester under en månad;
dels ock höja ordinarie anslaget till statens skogs-försöksanstalt från 69,350 kronor med 12,300 kronor till 81,650 kronor.

2:o

I enlighet med vad Kungl. Maj:t under punkt 82 i nionde huvud-titeln föreslagit och under återopande av vad utskottet anfört under nästföregående punkt hemställer utskottet,

att riksdagen må för diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt å extra stat för år 1920 anvisa ett reservationsanslag av 28,250 kronor.

3:o

I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 30 i tilläggsstatens för år 1919 nionde huvudtitel därom framställda förslag och under återopande av vad utskottet anfört under punkt 1 här ovan får utskottet hemställa,

att riksdagen må för diverse behov vid statens skogsförsöksanstalt å tilläggsstat för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 9,500 kronor.

Stockholm den 3 april 1919.

På jordbruksutskottets vägnar:

RAOUL HAMILTON.